

A
DÉLKELET–EURÓPA ALAPÍTVÁNY ÉS KUTATÓKÖZPONT – Budapest

A HORTHY-KORSZAKOT KUTATÓK TÁRSASÁGA, az IRQ és a

KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM Bölcsészettudományi Kara

South-East European Institution

Tisztelettel meghívja

AZ ADMIRÁLIS ÉS A TUDÓS

Horthy és Teleki

Tudományos tanácskozás

2016. április 6-án (szerdán) 17.⁰⁰

Helyszín:

KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM

Bölcsészettudományi Kar

Díszterem

(1088 Budapest, Reviczky u 4.)

Nyitó gondolatok
Köszöntő

SURÁNYI Csaba, Délkelet-Európa Kutatóközpont vezetője
VASSÁNYI Miklós tudományos ügyekért felelős dékánhelyettes

I.

A Horthy-korszakot Kutatók Társasága bemutatkozása

GYÖRGY Sándor
NYÁRI Gábor
CSÁSZÁR Ildikó
VARGA Imre Tibor

A cattarói matrózlázadás
Teleki Pál tevékenysége a Moszul Bizottságban
A magyar-olasz barátsági szerződés külpolitikai előzményei
A Micky Maus hadművelet – ifj. Horthy Miklós elrablása

Opponensek

Arday Lajos DSc.
Ujváry Gábor CSc (VERITAS Történetkutató Intézet)

Moderátor

Paulovics Bence, (KRE-BTK)

*

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

RSVP: conference@southeast-europe.org

A konferencia honlapja: <http://www.southeast-europe.org>

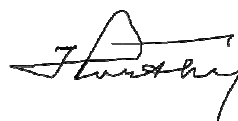
AZ ADMIRÁLIS ÉS A TUDÓS

– Horthy és Teleki –

2016. április 6. 17.⁰⁰

KRE BTK

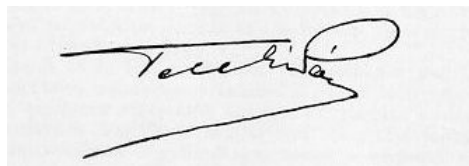
Díszterem

György Sándor (PPKE Történettudományi Doktori Iskola)
A cattarói matrózlázadás (The Cattaro Mutiny)

Az 1918. február 1–3. között lezajlott cattarói matrózfelkelés, bár elszigetelt eseménynek tekinthető, rávilágított a Monarchia több hibájára és gyengeségére is. Annak ellenére, hogy a munkásmozgalmi történetírás kizárólag szocialista felkelésként interpretálta, a lázadás sokkal inkább szociális és nemzetiségi okokra volt visszavezethető. A rossz körülmények között élő tengerészek eleinte maguk és családjuk jobb ellátása érdekében lázadtak fel, és bár nemzetiségi törésvonalak megfigyelhetőek voltak, a magyar/német és cseh/olasz/délszláv legénység elkülönülése csak a felkelés második napján következett be, és ekkor jelent meg először az osztályharcos ideológia is. Érdekesség, hogy a felkelők egyöntetűen megtagadták, hogy átálljanak az ellenséghez, amivel gyakorlatilag felszámolták az ellenállást, korábban pedig akadt hajó, ahol leszögezték: ellenséges támadás esetén felfüggesztik a lázadást. A flotta vezetése is törekedett a békés megoldásra, így fegyveres összetűzésre csak egy alkalommal került sor. A lázadást – a részt vettek számához képest – csekély megtorlás követte, 4 tengerészt végeztek ki (egy szervező elmenekült), ketten kaptak börtönbüntetést, pár száz főt pedig internáltak. Az a tévhit, hogy Horthy Miklós részt vett a felkelés leverésében, már a két világháború között is létezett, de 1945 után az állami propaganda szintjére emelkedett, és napjainkban is tartja magát annak ellenére, hogy az már a „leverés” résznél megdőlt.

Kulcsszavak: Cattaro, matrózlázadás, Horthy Miklós, haditengerészet, első világháború

Nyári Gábor (PPKE Történettudományi Doktori Iskola)
Teleki Pál tevékenysége a Moszul Bizottságban (Teleki Pál's role in the Mosul Committee)

A háromtagú Moszul Bizottságot (amelynek Teleki Pál, mint nemzetközileg elismert földrajztudós lehetett tagja) 1924-ben azért hozta létre a Népszövetség, hogy megvizsgálja az egykori Moszuli vilajet hovatartozásának lehetőségeit. A területet Törökország és a brit gyámság alatt létrejött Iraki Királyság is szeretne volna megszerezni, elsősorban az ekkor még csak feltételezett gazdag olajkincs, valamint a gazdaságilag fontos áthaladó vasútvonalak miatt. A Bizottságnak nem volt lehetősége olaj után kutatni, de döntően Teleki Pál vezetésével olyan történelmi, földrajzi, geopolitikai kutatásokat folytatott, amelyekhez hasonló még nem volt a térségben, módszereit tekintve pedig világviszonylatban is egyedülállónak számított. A Bizottság felhívta a figyelmet a területen jelenlévő etnikai (kurd, arab, török) és vallási (muszlim, jezidi, nesztoriánus, keresztény) feszültségekre, valamint a terület földrajzi és geopolitikai viszonyaira. A Bizottság tudományos alapon készítette el jelentését és tapasztalatait, de munkája alatt és azt követően komoly diplomáciai és katonai konfliktus alakult ki. A Népszövetség és a Hágai Nemzetközi Bíróság 1925-ben végül a Bizottság kisebbségi törvények létrehozására felszólító javaslatát figyelmen kívül hagyva, saját elveivel szembemelve, gazdasági szempontok alapján döntött.

Kulcsszavak: Moszuli vilajet, Teleki Pál, Irak, Törökország, Népszövetség, Hágai Nemzetközi Bíróság

AZ ADMIRÁLIS ÉS A TUDÓS

– Horthy és Teleki –

2016. április 6. 17.⁰⁰

KRE BTK
Díszterem

CSÁSZÁR Ildikó (Debreceni Egyetem Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola)
A magyar-olasz barátsági szerződés külpolitikai előzményei
(The Foreign Policy Antecedent of the Hungarian-Italian Treaty of Friendship)

Hogyan találkozik Trianon és a csonka győzelem? (The meeting of Trianon and the „Mutilated Victory”)

Előadásomban Magyarország és Olaszország I. világháború utáni külpolitikai törekvéseire fektetem a hangsúlyt. A trianoni békeszerződés aláírása után a Bethlen-kormány próbált kitörni az elszigeteltségből, közeledési kísérleteik azonban kevés sikerrel jártak. Az 1927. április 5-én Magyarország és Olaszország között megkötött barátsági szerződés komoly lendületet adott a magyar kormánynak az aktív külpolitika elindításában. Az olasz delegáció is keserű szájjal távozott a Párizs környéki békekonferenciákról, ugyanis a londoni egyezményben megígért területeknek csak egy részét kapta meg. Az 1922-ben hatalomra kerülő fasiszta kormány külpolitikai törekvései közé tartozott többek között Olaszország nagyhatalmi státuszának stabilabbá tétele, illetve a Duna-medence feletti hegemonia megszerzése. Előadásomban azt mutatom be, hogy Magyarország és Olaszország hogyan került egymás látóterébe és milyen külpolitikai előzményei voltak a kapcsolatfelvételnek. A külpolitikai motivációk ismertetésén túl arról is szó lesz, hogy a Szerb-Horvát-Szlovén Királyságnak milyen szerepe volt Magyarország és Olaszország egymásra találásban.

Kulcsszavak: I. világháború, csonka győzelem, Olaszország, Magyarország, Sz-H-Sz Királyság

* *Csonka győzelem:* Olaszország az I. Világháború után nem kapta meg az összes területet a londoni egyezményben foglaltakkal szemben, emiatt maguk az olaszok nevezik *vittoria mutilatanak*, azaz csonka győzelemnek ezt a jelenséget.

*

VARGA Imre Tibor (KJF) A Micky Maus hadművelet – ifj. Horthy Miklós elrablása.
(Operation Micky Maus, kidnapping of Miklós Horthy Jr.)

Előadásomban Magyarország második világháborús történetének egy rövid, epizódját mutatom be. A kormányzó, Horthy Miklós fiának, ifjabb Horthy Miklósnak az elrablását rekonstruálom. Annak érdekében, hogy megérthessük miért hajtották végre ezt a műveletet a németek, röviden felvázolom Magyarország helyzetét az említett időszakban. Ezt követően kitérek az emberrablási akcióra, melyhez főként az érintettek visszaemlékezéseit használom fel. Erre, azért van szükség, mert a hivatalos, levéltári állagok, amennyiben készültek – titkos akcióról lévén szó – vagy megsemmisültek a második világháború harcaiban, vagy még nem kerültek napvilágra. Az akció ismertetése után, annak jelentőségét vizsgálom Magyarország második világháborús sorsában. Igyekszem megválaszolni a kérdést, hogy ez az esemény miként befolyásolta a történések további menetét? Miért került sor az emberrablásra? És elérte-e a kívánt célt?

Kulcsszavak: II. világháború, Magyarország, ifj. Horthy Miklós, Otto Skorzeny, kiugrási kísérlet

DKE 2016.

RSVP: conference@southeast-europe.org

<http://www.southeast-europe.org>

<https://www.facebook.com/pages/Southeast-Europe/233029570101571>

SOUTH EAST EUROPEAN FOUNDATION AND RESEARCH CENTER

